

POKRET ZA VALJEVO

VALJEVO IZNAD PROSEKA (1995. godina)

U čvrstom ubeđenju da realizacija vizija iznetih pre više od jedne i po decenije može da našem gradu obezbedi brzi razvoj i prosperite, predstavljamo Vam ih ponovo.

VALJEVSKI TOKOVI KULTURE

Ako ne može u mnogo čemu da bude bolje od Beograda, Valjevo će uvek nastojati da, baš po svemu bude ispred vremena. Zato se s jakim razlogom misli da moderna vremena stižu u predeo Kolubare i Brda već krajem 1803. godine, kada je ikonopisac i krstorezac Hadži Ruvim Nešković, u manastiru Bogovađa, sabrao viđenije ljude radi dogovora o dizanju bune na dahije. Od tada se, kroz dovoljnu sumu podataka, može pratiti i neprestano preplitanje, zaplitanje i saplitanje politike i kulture, na čijem je početku rečeni umetnik, sred Kalemegdana, s dušom rastavljen. Svoje „ slučajevne „ stojički su nadživeli Prota Mateja i Ljuba Nenadović pridonoseći, uz književni rad, i kulturnom rastu varoši.: u Valjevu se otvaraju gimnazija i čitaonica, rade knjižare i štamparije, deluje pevačko društvo i diletantska glumačka družina, izlaze novine, a devetnaesti vek se okončava dolaskom struje i prvim bioskopskim predstavama.

Sledeće doba kada su Valjevci krenuli nekim svojim smerovima pada na kraju druge petoletke obnove i izgradnje. Granična je tu godina 1956. sa žalosnim i takoreći dobrovoljnim ukidanjem profesionalnog Narodnog pozorišta. Rešenje je nadjeno u tridesetogodišnjoj dominaciji amaterizma: folklorci su putovali po Evropi i Americi, hor je pevao u svečanim prilikama. Logično kruna takvog opredeljenja postali su Jugoslovenski susreti amatera „ Abrašević „ sa takmičenjem u svim umetničkim disciplinama, uključiv poeziju i slikarstvo. Organizovani na istim principima kao i ondašnja federacija, Susreti su opadali zajedno sa zajedništvom naših naroda i narodnosti, da bi 1991. okončali četvrt veka amaterske „ Jugoslavije u malom“.

Istovremeno sa ovim zalaskom sredinom osamdesetih u Valjevu počinje jedan uzlet koji slobodno možemo zvati „ humorizam i renesansa „. Kao nesumnjivo renesansna karakteristika, pre svih mora se naglasiti podržavanje starini, u ovom slučaju građanskoj tradiciji „ Kluba dvanestorice“, koji je početkom veka radio na svakovrsnom napretku i sređenju Valjeva; zatim tu je gotovo fjetretinski pristup dekorativnoj umetnosti, cela serija promišljeno naručenih spomenika od pravih majstora i temeljito preuređenje ambijenta oko njih, što je promenilo mnoge gradske vizure; otvaranje, od početka zaslužno, čuvane Moderne galerije, opravka stare čaršije Tešnjara i organizovanje kulturnih programa u njoj, koje je Valjevce prvi put „ izvelo na ulicu „ učestale šetnje znamenitih naučnika i umetnika po Valjevu, poznati pisci koji dolaze na književne večeri „ Desanki u čast „; izvesni kosmopolitizam uspostavljen razmenom kulturnih programa sa Sitardom (Holandija) i Rehovotom (Izrael) mediji koji ceo polet u stopu prate optimističkom intonacijom, itd. Na kraju krajeva, u akciji kulturne redakcije Radio Beograda, Valjevo je proglašeno gradom najdužeg kulturnog koraka u 1989. godini i to ispred Subotice sa Ljubišom Ristićem na čelu.

Humorizam, pak, celog poduhvata, izvira iz iskrenog nerazumevanja nekolicine voditelja sa većinom izvršilaca poslova i radnih zadataka, iz često duhovitih komentara kulturne javnosti. iz pakosnih spletki protivu tolikog ulepšavanja i troška na kulturu i komična začuđenost naroda – šta se to dešava. Tadašnja vlast je, ipak, otišla sa scene ostavivši vredne tragove vremena na ocenu.